

Fredagskronikken

Mari Rege, professor i samfunnsøkonomi, Handelshøgskolen ved Universitetet i Stavanger

Mari Rege Forent i frykt og usikkerhet

Den usikkerheten og frykten vi kjenner på i denne tiden preget av koronaviruset, er det mange barn som kjenner på hver eneste dag hele barndommen. Slik kan vi ikke ha det.

● **Nå blir** vi utfordret. Det er krevende når alle rutiner forsvinner og det er stor usikkerhet om fremtiden. Vi er urolige for andres og egen helse, jobbutsikter, investeringer, økonomi og barnas skolegang. Vi blir stresset og kan bli lite trivelige for menneskene rundt oss, om vi ikke håndterer stresset på en god måte.

Stress reduserer vår evne til selvregulering. Lunten blir kortere enn vanlig og kan føre til at vi sier og gjør ting som vi siden angre. Heldigvis er det som oftest mindre alvorlige ting, som vi kan snakke om og be om unnskyldning for etterpå. Men forskning viser at stress knyttet til usikkerhet og rutiner som faller bort, også kan føre til mer alvorlige handlinger.

Usikkerhet om fremtiden kan også gjøre oss mer egoistiske. Uroen får oss til å gjøre ting som kan gi oss tilbake følelsen av kontroll over egen situasjon, i hvert fall for et lite øyeblikk, men som kan gå ut over andre. I tillegg smitter egoisme, viser forskning i sosialpsykologi.

Det betyr at når vi ser at mange andre tilater seg å være egoistiske, så blir det lettere å selv være egoistisk. En konsekvens er butikkyller tomme for toalett-papir.

Nettet strømmer nå over med gode råd for hvordan vi skal håndtere at de vanlige rutinene har falt bort og fremtiden er usikker. Anbefalingen er å få på plass nye rutiner så snart som mulig for måltider, trening, frisk luft og gjøremål. Det er også viktig å prioritere samvær med de nærmeste. Ikke minst er det viktig å bidra til å hjelpe

↑ Nedre Tøyen har størst andel barnefattigdom i Oslo med en prosentandel på 63,7. Foto: Gorm K. Gaare

dem som trenger det. Alt dette får tankene bort fra frykt for fremtiden, og retter dem mot fellesskapet vi er en del av, og mot gode opplevelser her og nå.

Når frykten for fremtiden likevel trenger seg på, skal vi si til oss selv: Det vil gå over! Det er helt sant. Det vil gå over. Og når det er over, kan vi fort komme til å glemme uroen, usikkerheten og egoismen og i stedet bare huske samholdet og kreativiteten

Erfaringen må mobilisere oss til å gjøre mer for barna som lever med dette hver eneste dag, også uten koronaviruset

som koronaviruset fikk frem i oss. Det er mye fint med selektiv hukommelse, men jeg håper vi ikke glemmer vår kollektive erfaring med frykt og usikkerhet.

Erfaringen må mobilisere oss til å gjøre mer for barna som lever med dette hver eneste dag, også uten koronaviruset. De kan ikke følge rådene skissert ovenfor for å forberede situasjonen, og de kan ikke trøste seg selv med at det vil gå over. Dette gjelder særlig barn som opplever omsorgsvikt og barn som blir mobbet på skolen og i fritiden.

I 2018 mottok over 55.000 barn og unge i alderen 0–22 år hjelp fra barnevernet. Mange av disse vet ikke hva som venter dem når de kommer hjem fra skolen. Det kan være rus, vold, eller foreldre i sterk konflikt med hverandre.

Barna lider i sitt eget hjem.

Smerten og stresset som følger med dette kan i tillegg føre til mangel på selvregulering og empati for andre på skolen, noe som kan utfordre relasjonene til lærere og medelever som disse barna trenger så sårpt.

Samtidig er det mange barn som har en trygg hjemmesituasjon, men likevel lever med mye usikkerhet og stress på grunn av mobbing. I den forrige elevundersøkelsen svarte 6,1 prosent av elevene at de blir mobbet to til tre ganger i måneden eller oftere. Disse barna lever med en uro og usikkerhet om hva som venter dem når de kommer på skolen. Hvilke kommentarer vil de få? Hvilke ydmykkelser?

Vil noen i det hele tatt prate med dem?

Vi trenger mer kunnskap om hvordan vi best mulig kan styrke innsatsen for utsatte barn og unge. Derfor har Barne- og familiedepartementet på vegne av regjeringen startet en kunnskapsdugnad kalt BarnUnge21 (se nettsiden barnunge21.no). Målet er å skape en nasjonal strategi for forskning, utvikling og innovasjon for utsatte barn og unge. En strategigruppe ledet av Trond Fevolden, og som jeg selv er medlem av, har ansvaret for BarnUnge21, og Forskningsrådet er sekretariat for arbeidet. Arbeidet er omfattende, og mange mennesker engasjeres og bidrar med frivillig innsats i kunnskapsdugnaden. Motivasjonen er en klar forventning om at regjeringen vil følge opp anbefalingene som legges frem i BarnUnge21-strategien.

Vår frykt og usikkerhet i disse dager er trolig på langt nær så sterk som den frykten og usikkerheten mange barn opplever i sin hverdag. Likevel håper jeg at vår kollektive erfaring med disse vonde følelsene kan mobilisere vår innsats for utsatte barn og unge. Ikke minst håper jeg at den mobiliserer politikernes interesse, engasjement og handlekraft.

Debattansvarlig: Vidar Ivarsen
Telefon: 22 00 10 59
Sentralbord: 22 00 10 00
Epost: debatt@dn.no

Hovedinnlegg/kronikk:
Inntil 4500 tegn med mellomrom
Underinnlegg/replikk:
Inntil 1500 tegn med mellomrom
Legg ved portrettfoto

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.